

Теорія критичного мислення

Теорія критичного мислення

- **Допомогти сформувати у людини активне ставлення до інформації, вміння здійснювати конструктивний процес пізнання може медіа-освітня теорія критичного мислення. Автор цієї теорії британський дослідник Л. Мастерман. Теорія має на меті захистити, передусім, учнів, молодь від маніпулятивного впливу медіа, навчити їх орієнтуватися в інформаційному потоці сучасного демократичного суспільства, розвинути автономне, незалежне від впливу медіа, мислення.**

Теорія критичного мислення

- Спираючись на загальні положення цієї теорії, ми будемо розвивати нашу здатність до критичного мислення, а також намагатися розвинути самостійне ставлення до інформації, досліджуючи медіатексти.
- Загальною метою нашої дослідницької діяльності є, передусім, саме розвиток умінь адекватного сприймання медіатекстів і критичного мислення — здатності аналізувати їх форму та зміст.

Адекватне сприймання

охоплює такі розумові дії:

- *-уважне сприймання медіатексту;*
- *-його інтерпретування як розуміння змісту;*
- *-осмислення.*

Критичне мислення передбачає такі мисленнєві дії та операції:

- **-умовний поділ** медіаінформації на вид, форму та зміст;
- **-виявлення логіки «подачі»** інформаційного смислу;
- **-порівняння, зіставлення окремих елементів** досліджуваного з іншими медіатекстами;
- **-узагальнення як синтезування** виявленого;
- **-оцінювання даного медіа-тексту на основі отриманих аргументів;**
- **-формулювання особистого ставлення до даного медіатексту;**
- **-формулювання власного ставлення до аналогічної медіапродукції.**

Методи дослідження

- ✂ Дискурс-аналіз: (дискурс – лат. Міркування, логічний доказ) – метод, завдяки якому здійснюється детальний, логічно-послідовний аналіз змісту повідомлення.
- ✂ Контент-аналіз: (контент – лат. Зміст, змістове наповнення, тема) – спрямований на розроблення, виявлення змістових категорій.
- ✂ Моніторинг: (монітор – лат. Наглядач) – метод контролю за будь-яким процесом.

Загальна схема етапів дослідження медіатексту

- **Уважно сприймаємо, інтерпретуємо та осмислюємо медіатекст.**
- **Аналізуємо медіатекст за видом медіа-продукції, форматом, жанром, змістом.**
- **Встановлюємо смисловий акцент медіа-тексту.**
- **Виявляємо застосовані медіа-технології (технічні, змістові) та мету їх застосування — спрямування медіа-тексту.**
- **Встановлюємо аналогію з іншими медіа-текстами.**
- **Узагальнюємо напрацьоване й робимо загальний висновок.**
- **Оцінюємо медіатекст на основі аргументів.**
- **Формулюємо особисте ставлення до цього медіатексту.**
- **Формулюємо власну позицію щодо подібної медіаінформації загалом.**

Етапи здійснення дискурсаналізу

- Уважно сприймаємо (читаємо, розглядаємо, дивимося і слухаємо)
- Аналізуємо вид медіатексту: за формою, жанром, загальним змістом.
- Встановлюємо смисловий акцент медіатексту.
- Виявляємо застосовані медіатехнології та мету їх застосування
- Встановлюємо аналогію з іншим медіатекстами.
- Узагальнюємо напрацьоване та робимо загальний висновок.

Дослідження відеосюжету з теленовин

- Перегляд візуального медіатексту
- Повторення позицій схеми методу дискурсаналізу.
- Проведення дослідження відеосюжету методом дискурсаналізу.
- Робимо висновок: констатуємо отриманий результат за позиціями, не оцінюючи.

Висвітлення тем у теленовинах методом контент-аналізу

- Дата 15.11.2011 16.11.2011
17.11.2011
- Теми, висвітлені у теленовинах на каналі ...
- 1. Поїздка Президента до ...
- 2. Катастрофа ...
- 3. У Києві...

Загальна схема етапів дослідження медіатексту

- *Матеріал дослідження:* обкладинка журналу з характерним і виразним для цього видання примірником.
- *Форма проведення:* дослідження можна проводити як парами, так і невеличкими групами по 3—4 учні. Кожну групу бажано забезпечити окремим примірником схеми.

Завдання: «Сценаристи»

- **Згадайте ваш улюблений телесеріал, потім виконаєте наступні два завдання:**
- **Складіть список всіх важливих персонажів і опишіть кожного детально.**
- **Опишіть події, які, по-вашому, трапляються в наступних серіях.**

Завдання: «Аналітики»

- Подивитися телевізійну передачу й підрахуйте, скільки разів ви бачите вираження почуттів побоювання, любові й суму?
- Подивитися кілька різних видів телевізійних програм і відзначте, які емоції зображуються там найбільше часто/рідко.

Завдання «Телекритики»

- Подивитися вдома декілька екранних медіатекстів пригодницького жанру, де чітко показане антигромадське поводження (злочин, насильство, неправда). Помітьте, як персонажі роблять ці дії. Спробуйте класифікувати цих персонажів по рівням морального розвитку.
- Подумайте про медіатекст в цілому й спробуйте виявити наміри авторів і продюсерів. До якого морального рівня аудиторії вони звертаються?
- Якби ви створювали цей медіатекст і хотіли орієнтуватися на публіку з більш високим рівнем медіа-сприйняття, що ви змінили б у сценарії?